

Sexta notitiam reliquorum nonnullorum ad octo aufcultationis libros atinentium sup-
peditabit.

Septima de mundo disputabit, quando qui-
dem Deus ipsum tradidit disputationi hominum.

Octava calorum numerum, & naturam
perferutabitur.

Nona ad elementa descendet.

Decima erit de ortu, & interitu.

Undecima circa animam animabitur.

Duodecima animæ potentias in vniuersum
exquiret, earumque numerum determinabit.

Decima tertia specialiter vegetatiuum in-
tuebitur.

Decima quarta sensitiuum.

Decima quinta intellectiuam.

Decima sexta eius potentias secundum se,
earumque obiecta luculenter elucidabit.

De vno maxime monitum velim lectorem
à nobis religiose obseruando, nimirum ad ma-
iorem eius commoditatem, doctrinam commu-
niter in schola receptam, quando ipsi inhære-
bimus, in initio disputationum succindè refe-
remus, ne transcriptione eorum, quæ apud om-
nes reperiuntur, & communia sunt, in nimium
excreseat opus, ex eorumque inutili repetitione
potiorum difficultatum diligens, & exacta præ-
ripiatur discussio.

Procedemus autem more solito, vbi enim
grauior occurret difficultas, & præsertim con-
trouersa inter Thomistas, & Scotistas, peculia-
ribus Clypeis vtriusque scholæ fundamenta ia-
ciemus, eorumque robur ponderabimus, dein-
de in fine partitionis, quid resoluendum sit,
omni meliori modo, quo poterimus, indicabi-
mus.

DISPUTATIO PRIMA.

DE

PROTHEMATIBVS PHYSICIS.

Aperitur Disputationis status.

RETERMISSIS verbosis ex-
ordijs, quibus Recentiores vt
solent, intentum nostrum cir-
ca naturam Physicæ breuiter
discoperimus, occupantur, in-
quam, plerique Recentiores
in initio huius Tractatus blan-
dis verborum lenocinijs circa Encomia, totiùs
que Philosophiæ diuisionem, quæ omnia apud
Conimbricenses *questionibus proemialibus huius
operis*, & Perretium pluribus libri primi suorum
Physicorum Capitibus legenda remittimus, in so-
lòque naturalis scientiæ determinando obiecto
principaliter gradum figimus, quod fiet *parti-
tione primâ*, in *secunda* verò nonnulla alia ad
Physicæ naturam meliùs patefaciendam, vtpote
communiter recepta, conformiter ad commu-
nem doctrinam referemus potiùs, quàm exami-
nabimus.

Partitio I.

*Quodnam sit obiectum scientiæ
naturalis.*

HABENT cæteri artifices, in quo Philosophos
irrideant, illi enim circa sibi determinatè
notam absque vlla vacillatione diriguntur ma-
teriam, at Philosophi, si in aliqua controuersia
dirimenda laborent, maxime id præstant in ar-
signandis suis obiectis, hinc orta est tanta cir-
câ stabiliendum Logicæ obiectum Logicorum dif-
fonantia, vt iure dici debeat de obiecto Logicæ,
Tot capita, tot sensus. Metaphysici altissima rerum
principia indagantes, sapientiàmque præ cæteris
proficientes, in hoc vnanimes non sunt, dum alij
Deum, alij intelligentias, alij Ens, vt descendit

ad peculiare entis rationes, alij ens, vt ens, alij
ens, vt includit ens pro accidens pro obiecto
Metaphysicæ statuunt.

Nec in præsentî minor est opinionum di-
uersitas circa Physicæ obiectum, vt videre est
non modò apud Physicos in quæstionibus pro-
emialibus, sed etiam apud alios in opusculis
specialibus, vt apud Caietanum, *Questione illa
aurea*, vt aiunt Thomistæ, *de subiecto scientiæ
naturalis*, quæ habetur inter opuscula Caietani
apud Aquilinum *additione secundâ in primam
Physicorum*, Ferrariens. apud Nicoletum Ve-
ruie *questione de subiecto Philosophiæ naturalis*,
apud Aquilinum *initio Physicorum*, & alios.

Adducitque de proposita difficultate no-
uem diuersas sententias Aquilinus, & hæc sunt.
Paulus Venetus vult esse corpus naturale. Alber-
tus Magnus corpus mobile, quidam Franciscus
Louaniensis Corpus sensibile: Iandunus sub-
stantiam mobilem, Caietanus Tienensis sub-
stantiam sensibilem, Anselmus Papiensis ens
naturale, Bernardinus Patavinus ait esse ali-
quando ens sensibile; Portius Neapolitanus to-
tum mundum, & Scotus *sexto Metaphysicæ quæstio-
ne primâ*, & Scotistæ substantiam naturalem,
hoc est, corpus naturale, his nouem addit, &
Thomisticam, quæ est, quòd adæquatam Phy-
sicæ obiectum est ens mobile, denique Aquili-
nus dicit Physicam circa naturatum totam oc-
cupari.

Sed esto verbo tenus discrepantes videan-
tur pleræque ex allatis sententijs, in re tamen
ipsa conueniunt: prima quidem quoad obie-
ctum materiale concordat cum secunda, tertia,
quarta, quinta, & cum Scotistis, nam substantia
ibi debet sumi pro corpore, & proinde erit idem
dicere

*Diuerse opi-
niones.*